

Властимир Ђокић, самостални издавач

Влајковићева 3

Београд, Република Србија

dokicequ@gmail.com

Прегледни рад: примљено 1. октобар 2022.

одобрено 2. новембар 2022.

УДК012Аврамовски Ж.

Библиографија др Живка Аврамовског

Др Живко Аврамовски, истакнути историчар међународне политике на Балкану и у Југославији у првој половини 20. века, родио се у македонском селу Непроштено код Тетова 1926. године. Основно школско образовање је стекао у родном месту, а потом се, како се породица селила, школовао у Београду и у Скопљу.

Од 1944. године био је на одслужењу војног рока па потом на служби у војсци, коју је 1952. г. прекинуо на свој захтев, у жељи да се посвети вишем школовању. Најпре је, уз рад у Вршцу, ванредно похађао и завршио Вишу педагошку академију у Београду (Група за историју и географију), а након тога је неколико година радио као наставник историје, најпре у вршачкој осмогодишњој, а потом у Учитељској школи. У међувремену је, такође као ванредни студент, студирао на Групи за историју Филозофског факултета у Београду и дипломирао 1958. Оснивање Института друштвених наука у Београду 1957. године Живку Аврамовском пружило је прилику да се посвети научном раду: 1958. је примљен као стипендиста за научно усавршавање у Одељењу за историјске науке тог института. Убрзо је показао изванредне способности – у првих пет година деловања у овој установи објавио је, између осталог, две студије великог обима и значаја (*Сукоб интереса Велике Британије и Немачке на Балкану уочи другог светског рата* и *Италијанска економска пенетрација у Албанију од 1925. до 1939*), те изradio докторску дисертацију „Политика великих сила на Балкану од италијанске агресије на Етиопију до југословенско-италијанског пакта”, коју ће, 1965, одбранили на Филозофском факултету у Загребу. Од 1966. до почетка 1969. године био је вршилац дужности управника Одељења за историјске науке ИДН.

Од почетка 1969, када је издавањем Одељења за историјске науке ИДН и Првог одељења Института за историју радничког покрета формиран Институт за савремену историју, Ж. Аврамовски је наставио научно-истраживачку делатност у том институту. У оквиру дугорочне планске активности Института руководио је капиталним истраживачким пројектом „Међународни положај и спољна политика Југославије” (као и неким институтским уговорним про-

јектима: „Историја Бора и околине”, „Историја Косовске Митровице и околине” и „Југословенско-бугарски односи”). Био је и одговорни уредник зборника радова *Историја XX века* (1970–1982) као и уредник публикација – зборника проистеклих из наведених уговорних пројеката. Уз сав свој ангажман у Институту, од 1968. до 1982. године радио је и као хонорарни професор Опште историје новог века (20. века) на Филозофском факултету у Приштини.

Читав свој истраживачки век др Аврамовски је посветио проучавању историје балканских земаља и њихових међусобних односа у периоду од 1914. до 1945. године, положају Балкана као целине у европској политици и међународним односима те, посебно, међународном положају и спољној политици Краљевине Југославије, све са нагласком на политици великих сила према Балкану и Југославији и сукобљавањима њихових интереса у овом подручју. У његовим радовима, како је то добро констатовао др Милан Кољанин, „није анализирана само политичка, напосе дипломатска историја”: „У првом плану или у позадини догађаја идентификовани су реални мотиви политичког деловања међу којима је борба за природне ресурсе један од основних.”

Живко Аврамовски не би могао дати толико крупан допринос историографији о Балкану и Југославији да својом челичном радиношћу није непрестано проширивао изворну основу. Почев од 1961. године, када је као стипендиста Унеска радио у Архиву Министарства спољних послова у Бону, па до одласка у пензију 1985. године, истраживао је у архивима и институтима у Бону, Кобленцу, Фрајбургу, Килу, Лондону, Бечу, Прагу, Братислави, Потсдаму, Ајслебену, Стразбуру, Букурешту, Софији и Москви. Захваљујући тим истраживањима, он је своје радове утемељио на огромној количини раније непознате или некоришћене изворне грађе, а уз то је посебно публикувао пет томова (шести је у припреми за штампу) веома важне изворне грађе британске и немачке провенијенције који досежу обим од 4000 страница!

Др Аврамовски интензивно се ангажовао на међународној научној сцени, о чему сведочи укљученост у рад међународних радних научних тела, као што су Међународна асоцијација за проучавања југоисточне Европе (Association Internationale d'Études du Sud-Est Européen) са седиштем у Букурешту, Међународна комисија за проучавање историје међународних односа (Commission d'histoire des relations internationales) са седиштем у Милану, Чехословачко-југословенска комисија историчара (Československo-jugoslávská historická komise) и др. Учествовао је на бројним међународним симпозијумима и конгресима историчара. Своје радове је, осим на српском, објављивао на енглеском, француском, немачком, руском, чешком, словачком, македонском и албанском језику.

Био је члан и потпредседник Председништва Савеза историчара Југославије и члан Научног друштва Србије.

Др Живко Аврамовски преминуо је у Београду 9. XI 2020. године.

Библиографију др Ж. Аврамовског у непотпуном виду, за период од 1961. до 1984, објавио је Александар Кале Спасојевић у публикацији *Двадесет година Института за савремену историју 1958–1978* (Београд 1979), односно у часопису *Историја 20. века* бр. 1–2 за 1984. Поштујући његов рад, који је настајао у мање повољним околностима, а с обзиром на то да је сада дело др Аврамовског дефинитивно заокружено, овде смо настојали да ту библиографију ревидирамо, исправимо и употпунимо како испуштеним радовима из ранијег периода тако и радовима објављеним од 1984. до 2020, и да их уједно снабдемо неопходним анотацијама. У случајевима двоструког објављивања радова, на то смо указали у анотацији.

Имајући у виду посебан значај и комплексност дела др Аврамовског, библиографију смо презентovali на два начина. Најпре смо радове приказали на конвенционалан хронолошки начин, разврставши их у десет група, а затим смо, у другом делу, покушали да је тематски рашчланимо како би корисницима били лакше видљиви главни правци истраживачких напора др Ж. Аврамовског. Надамо се да овако презентована може послужити будућој ревалоризацији и трајном очувању сећања на изузетно дело овог научника.

Преглед периодичних публикација

Albanološka istraživanja – Priština (v. *Gjurmime Albanologjike*)

Balcanica – Beograd

Canadian Slavonic Papers / Revue Canadienne des Slavistes

Гласник на Институтот за национална историја – Скопје

Gjurmime Albanologjike (Seria e shkencave historike) – Priština

Historický časopis – Bratislava

Historijski pregled – Beograd–Zagreb

Ideje – Beograd

Istorija XX veka. Zbornik radova – Beograd

Istorija 20. veka. Časopis Instituta za savremenu istoriju – Beograd

Istorijski glasnik – Beograd

Jugoslovenski istorijski časopis – Beograd

Kosovo – Kosova – Priština

Përparimi – Priština

Прилози за Илинден – Скопје

Radovi Instituta za hrvatsku povijest – Zagreb

Revue des études Sud-Est européennes – Bucarest

Slovanské štúdie – Bratislava

Slovanský přehled – Praha

Studia Balcanica – Sofia

Vjetar i Arkivit të Kosovës / Godišnjak Arhiva Kosova – Priština

Vojnoistorijski glasnik – Beograd

I. Теза

Politika velikih sila na Balkanu od italijanske agresije na Etiopiju (oktobra 1935) do jugoslovensko-italijanskog pakta (25. marta 1937). – Beograd, 1964, 2 sv., 30 cm, 426 + 164 listova.

- * Докторска дисертација, одбрањена 1965. године на Филозофском факултету Свеучилишта у Загребу.

II. Књиге

1. *Balkanske zemlje i velike sile 1935–1937. Od italijanske agresije na Etiopiju do jugoslovensko-italijanskog pakta.* – Beograd: Prosveta, 1968, 354 str.
- * Књига припремљена за штампу у Одељењу за историјске науке Института друштвених наука.
2. *Treći Rajh i Borski rudnik.* – Bor: Muzej rudarstva i metalurgije „Bor”, 1975, 297 str.
3. *Ratni ciljevi Bugarske i centralne sile: 1914–1918.* – Beograd: Institut za savremenu istoriju, 1985, 376 str.
4. *Balkanska antanta (1934–1940).* – Beograd: Institut za savremenu istoriju, 1986, 380 str.

III. Издања изворне грађе

5. *Britanci o Kraljevini Jugoslaviji. Godišnji izveštaji Britanskog poslanstva u Beogradu*, knj. 1: 1921–1930. Sakupio Živko Avramovski, preveo Nenad Fejić. – Beograd: Arhiv Jugoslavije ; Zagreb: Globus, 1986, 709 str.
6. *Britanci o Kraljevini Jugoslaviji. Godišnji izveštaji Britanskog poslanstva u Beogradu*, knj. 2: 1931–1938. Sakupio Živko Avramovski, preveo Nenad Fejić. – Beograd: Arhiv Jugoslavije ; Zagreb: Globus, 1986, 716 str.
7. *Britanci o Kraljevini Jugoslaviji. Godišnji izveštaji Britanskog poslanstva u Beogradu*, knj. 3: 1939–1941. Priredio Živko Avramovski; preveli Milivoje Isailović, Svetlana Adžić i Nenad Fejić; registri Mladen Stefanović. – Beograd: Arhiv Jugoslavije, Jugoslovenska knjiga, 1996, ix, 841 str.
8. *Nemci o Kraljevini Jugoslaviji. Izveštaji nemačkih diplomatskih predstavnika: 1920–1941*, tom 1: 1920–1929. Priredio Živko Avramovski. Redaktor dr Milan Koljanin. – Beograd: Arhiv Jugoslavije, 2020, 419 str.
- * Објављено по ауторовом рукопису из 1970. године, са редакторским напоменама др Милана Кољанина.

9. *Nemci o Kraljevini Jugoslaviji. Izveštaji nemačkih diplomatskih predstavnika: 1920–1941, tom 2: 1929–1935.* Priredio Živko Avramovski. Redaktor dr Milan Koljanin. – Beograd: Arhiv Jugoslavije (u pripremi za štampu).
10. *Istočna Srbija u ratu i revoluciji 1941–1945. Zbornik nemačkih dokumenata: ekonomska eksploatacija.* Priredio Živko Avramovski. – Zaječar: Međuopštinska konferencija SKS, Istorijski arhiv Timočke krajine, 1989, 624 str.
11. Raportet e konsujve austro-hungarezë në Mitrovicë, Prizren e Shkup për Kuvendin e Shqiptarëve në Ferizoviq, mbajtë prej 5–23 korrik të vjetit 1908 [Izveštaji austrougarskih konzula u Kosovskoj Mitrovici, Prizrenu i Skoplju o odborskoj skupštini u Ferizoviću 5–23. jula 1908. godine], Përparimi, 1967, Nr. 7, 853–874.
12. Izveštaji austrougarskih konzula u Kosovskoj Mitrovici, Prizrenu i Skoplju o odborskoj skupštini u Ferizoviću 5–23. jula 1908. godine (*Rés.: Les rapports du consulat Austro-Hongrois à Mitrovitza de Kossovo, Prizren, et à Skopje, par rapport du conseil d'assemblée à Ferizovitch (Uroševac) de 5-23 Juillet à l'an 1908*), Vjetar i Arkivit të Kosovës – Godišnjak Arhiva Kosova II–III, 1966–1967 (1970) 303–342. [Up. br. 11]
13. Izveštaji Ulricha von Hassella o putu u Beograd i Zagreb u početku novembra 1940. godine, Historijski pregled 2, 1963, 136–146.
14. Politika i rat Kraljevine Jugoslavije – završni izveštaj pukovnika C. S. Klarka (C. S. Clarke) povodom napuštanja položaja britanskog vojnog izaslanika u Beogradu, Vojnoistorijski glasnik 1–2, 1993, 269–296.
15. Dokumentet diplomatike gjermane për gjendjen në Shqipni dhe në Kosovë e Metohi prej mbarimit të vjetit 1941 deri në kapitulimin e Italisë [Nemački diplomatski dokumenti o prilikama u Albaniji i na Kosovu i Metohiji od kraja 1941. do kapitulacije Italije], Përparimi, 1967, Nr. 9–10, 1155–1202.
16. Devet projekata ugovora o jugoslovensko-bugarskom savezu i federaciji (1944–1947, Istorija 20. veka 2, 1983, 91–124.

IV. Поглавља у књигама

17. Интересовање Немачке за Борски рудник до 1941. године, у: *Бор и околина*, [Књ. 1], *Прошлост и традиционална култура* [одг. ур. Томислав Пајић]. – Бор: Скупштина општине, Музеј рударства и металургије, 1973, 140–148.
18. Претварање француске компаније Борских рудника у немачко акционарско друштво, *Ibid.*, 189–208.
19. Индустија и рударство, у: *Kosovska Mitrovica i okolina*. Urednici Ali Hadri i Živko Avramovski. – Priština: Institut za istoriju Kosova ; Beograd: Institut za savremenu istoriju ; Kosovska Mitrovica: Odbor za izdavanje monografija, 1979, 124–148.
20. Okupacioni sistem [u Kosovskoj Mitrovici i okolini i eksploatacija rudnog blaga u toku drugog svetskog rata], *Ibid.*, 253–300.

V. Студије и чланци

1961.

21. Sukob interesa Velike Britanije i Nemačke na Balkanu uoči drugog svetskog rata, Istorija XX veka. Zbornik radova II (1961) 5–161.

1963.

22. Italijanska ekonomska penetracija u Albaniju od 1925. do 1939. godine, Istorija XX veka. Zbornik radova V (1963) 137–224.
23. Problem Albanije u jugoslovensko-italijanskom sporazumu od 25. III 1937. godine, Historijski pregled 1, 1963, 19–31.
24. Italijanska okupacija Albanije i držanje jugoslovenske vlade, Istorijski glasnik 1, 1963, 3–38.
25. Бомбардирањето на Битола на 5. XI 1940. година и прашањето за оставката на генерал Милан Недиќ, Гласник на Институтот за национална историја (Скопје), год. 7 (1963), 1, 99–126.

1964.

26. Pitanje učešća Jugoslavije u vojnim sankcijama protiv Italije za vreme italijanske agresije na Etiopiju (1935–1936), Jugoslovenski istorijski časopis III, 1964, 1, 13–36.
27. Prilog pitanju italijansko-albanske iredentističke propagande na Kosovu i Metohiji u vreme minhenske krize i okupacije Albanije, Istorijski glasnik 2-3, 1964, 123–140.
28. Okupimi i Shqipnisë nga Italia dhe qëndrimi i qeverisë jugosllave [Italijanska okupacija Albanije i držanje jugoslovenske vlade], Përparimi 1-2, 1964, str. 23–50; 3, 1964, str. 138-163. [Up. br. 24]

1965.

29. Akcija Jugoslovenske vlade protiv Zogovog režima u Albaniji preko Cerna bega Kryeziu (1926–1927), Albanološka istraživanja, nr. 2-1965 (1965) 223–245.
30. Pitanje sovjetsko-rumunskog pakta, pad Tituleskua i posledice za rumunsku spoljnopolitičku orijentaciju, Istorija XX veka. Zbornik radova VII (1965) 5–92.
31. Uticaj jugoslovensko-bugarskog pakta od 24. januara 1937. godine na odnose između članica Balkanskog sporazuma, Jugoslovenski istorijski časopis IV, 1965, 2, 3–20.
32. Jugoslávská vláda a návrhy na přetvoření Malé dohody v univerzální obranný pakt (*Rés.: Le gouvernement yougoslave et les propositions visant la transformation de la Petite Entente dans un pacte défensif universel*), Slovanský přehled (Praha), 51 (1965), č. 5, 297–304.

33. Pitanje podele Albanije u razgovorima Stojadinović – Čano januara 1939. i stav nekih diplomatskih i vojnih ličnosti, *Godišnjak Pokrajinskog državnog arhiva u Prištini I* (1965) 131–160.

1966.

34. Prilog pitanju istorije Albanije u periodu između dva svetska rata, *Albanološka istraživanja*, nr. 3–1966 (1966) 113–150.
35. Le gouvernement yougoslave, les négociations du traité soviéto-roumain d'aide mutuelle et la chute de Titulescu, *Revue des études Sud-Est européennes*, IV, 1966, 3-4, 491–512. [Up. br. 30]

1968.

36. O stavu jugoslovenske vlade prema devetojanuarskom prevratu u Bugarskoj 1928. godine, *Istorija XX veka. Zbornik radova IX* (1968) 133–186.
37. Kontribut studimit të historisë së Shqipërisë në periodën midis dy luftave botërore (*Rés.: Une contribution à la question des rapports alban-yougoslaves entre les deux guerres mondiales*), *Albanološka istraživanja*, nr. 2-1968 (1968) 121–162.
38. Nastojanja Nemačke da odvoji Jugoslaviju od Čehoslovačke i Rumunije putem zbliženja sa Mađarskom (1935–1936), u: *Československo a Juhoslávia. Z dejín československo-juhoslovanských vzťahov*, hlavný redaktor Jozef Hrozičnik. – Bratislava: Ústav dejín európskych socialistických krajín Slovenskej akadémie vied, 1968, 285–300.

1969.

39. Албанске државе од 1912. до 1939. године, у: *Из историје Албанаца: зборник предавања. Приручник за наставнике*. – Београд: Друштво историчара Србије, Завод за издавање уџбеника СР Србије, 1969, 153–186.
40. Rýnská krize r. 1936 a Jugoslávie (The Rhineland crisis of 1936 and Yugoslavia), *Slovanský přehled*, 55 (1969), č. 4, 284–291.
41. The Yugoslav-Bulgarian Perpetual Friendship Pact of 24 January 1937, *Canadian Slavonic Papers / Revue Canadienne des Slavistes*, Vol. 11, No. 3 (Fall, 1969) 304–338.

1970.

42. Проект балканског гарантйног пакта (1925–26), in: *Actes du Premier Congrès international des études balkaniques et Sud-Est européennes, Sofia, 26 août - 1 septembre 1966*. Vol. V. *Histoire (deuxième moitié du XIXe s.-XXe s.)*. – Sofia 1970, 169–174.
43. Pokušaj formiranja neutralnog bloka na Balkanu (septembar – decembar 1939), *Vojnoistorijski glasnik* 1, 1970, 153–184.

1971.

44. Pretenzije princa Vilhelma Vida za povratak na albanski presto (1914–1918), Vjetar i Arkivit të Kosovës - Godišnjak Arhiva Kosova IV-V (1968–1969) [1971] 85–111.
45. Predlog engleskog poslanika u Albaniji Eyresa za stavljanje Albanije pod starateljstvo Društva naroda i intervencija u korist reakcionarnih snaga u proleće 1924. godine, *Ibid.*, 121–148.
46. Attempt to form a neutral bloc in the Balkans (September – December 1939), u: *Studia Balcanica* 4 – *Политиката на великите сили на Балканите в навечерието на Втората световна война*. – Sofia: Académie Bulgare des sciences, 1971, 123–152.
- * Саопштење на међународној научној конференцији „Политика великих сила на Балкану у предвечерје Другог светског рата“, одржаној у Софији 1969. Претходно штампано у бр. 43.

1972.

47. Finansiranje Radoslavova i njegove stranke od strane Nemačke za vreme prvog svetskog rata, Istorija XX veka. Zbornik radova XII (posvećen Dragoslavu Jankoviću) (1972) 107–129.
48. Некои аспекти на македонското прашање во односите на Југославија со Грција и Бугарија од 1918. до 1925. година, Гласник на Институтот за национална историја, год. XVI (1972), 1, 63–96.
49. Ekonomski i politički ciljevi nemačkog izvoza naoružanja u balkanske zemlje uoči Drugog svetskog rata, Vojnoistorijski glasnik 2, 1972, 61–87.
50. Nemačko-italijanske suprotnosti zbog Kosovske Mitrovice 1941–1943. godine, Kosovo - Kosova 1, Priština 1972, 357–369.
51. Fati i rezervave Shqiptare të arit pas kapitulimit të Italisë (1943–1944) (*Rés.: Le sort des réserves d'or albanaises après la capitulation de l'Italie (de 1943 à 1944)*), Gjurmime Albanologjike – Seria e shkencave historike, nr. I-1971 (1972) 101–114.

1973.

52. La politique anglaise envers l'Albanie (1918–1924), *Balkanica* IV, 1973, 325–345.
53. Politika velikih sila na Balkanu (1933–1939), u: *Politički život Jugoslavije 1914–1945. Zbornik radova*. – Beograd: Treći program Radio Beograda, 1973, 411–438.
- * Саопштење на скупу историчара „Политички живот Југославије од 1914. до 1945“, одржаном у марту 1973. године у Трећем програму Радио Београда.
54. Экономические и политические цели немецкого вывоза вооружения в Балканские страны накануне второй мировой войны, u: *Studia Balcanica*

7 – *Les grandes puissances et les Balkans à la veille et au début de la Deuxième guerre mondiale 1937-1941*. – Sofia: Académie Bulgare des sciences, 1973, 97–120.

- * Саопштење на међународној научној конференцији, одржаној у Софији од 21. до 26. априла 1971. Претходно штампано у бр. 49.
- 55. Pokušaji Nemačke da veliki štrajk rudara „Trepče” iskoristi za kontrolu nad rudnikom, Kosovo – Kosova 2, 1973, 245–251.

1974.

- 56. Qëndrimi i Anglisë ndaj qeverisë së Fan Nolit në Shqipëri në vitin 1924 (*Rés.: L'attitude de l'Angleterre à l'égard du gouvernement de Fan Noli en 1924*), Gjurmime Albanologjike – Seria e shkencave historike, nr. II-1972 (1974) 161–183.
- 57. Stanovisko Anglicka k projektu paktu o vzájomnej pomoci medzi Francúzskom a Malou dohodou (*Rés.: Projets du pacte sur l'alliance mutuelle entre la France et la Petite Entente*), Historický časopis 22, 1974, 419–438.

1975.

- 58. Konflikti austro-hungarez-bullgar rreth Kosovës dhe synimet bullgare për të dalë në Detin Adriatik përmes Shqipërisë (1915–1916) (*Rés.: Le conflit austro-hongrois-bulgare sur le Kossovo et les tendances bulgares pour avoir accès à la Mer Adriatique par l'Albanie (1915–1916)*), Gjurmime Albanologjike – Seria e shkencave historike, nr. III-1973 (1975) 81–120.
- 59. Balkanske zemlje i vojna pobuna u Grčkoj marta 1935. godine, Vojnoistorijski glasnik 3, 1975, 59–82.
- 60. Protisovietske stanovisko juhoslovanskej vlády a západne mocnosti v roku 1935, u: *Vybrané kapitoly z dejín európskych socialistických krajín*. Zestavil Valerian Bystrický. – Bratislava: Slovenská akadémia vied, 1975, 201–228.
- 61. Антисовјетски став југословенске владе и западне силе 1935. године, Историјски записи 3–4, 1975, 509–538. [= br. 60]
- 62. Otázka zbrojenia v juhoslovansko-nemeckých vzťahoch roku 1939. (Juhoslovansko-nemecký tajný protokol z 5 júla 1939) (*Résumé française*), Slovenské štúdie XVI (1975) 195–228.
- 63. Podela okupacionih zona između Nemačke i Italije na Kosovu i u zapadnoj Makedoniji, Vjetar i Arkivit të Kosovës – Godišnjak Arhiva Kosova VIII–IX, (1972–1973) [1975] 59–85.

1976.

- 64. Енглеска и питање Балканског пакта 1930–1933. године, у: *Светска економска криза 1929–1934. године и њен одраз у земљама југоисточне Европе*. Уредник Васо Чубриловић. – Београд: САНУ, Балканолошки институт, 1976, 101–146.

65. Treći Reich i „Velika Albanija” posle kapitulacije Italije (1943–1944), Radovi Instituta za hrvatsku povijest 9, 1976, 93–213.

1977.

66. Pretendimet territoriale austrohungareze-bullgar në pjesën qendrore të Ballkanit më 1916–1918, me një vështrim të posaçëm ndaj Shqipërisë (*Rés.: Les prétentions territoriales austro-hongroise et bulgares dans le centre des Balkans (1916–1918) avec un aperçu particulier sur l’Albanie*), Gjurmime Albanologjike – Seria e shkencave historike, nr. VI-1976 (1977) 145–193.
67. The International Isolation of Yugoslavia: An Objective of German Foreign Policy in the Period from 1933–1939, in: *The Third Reich and Yugoslavia 1933–1945. Reports presented at the Symposium on „The Third Reich and Yugoslavia 1933–1945” held in Belgrade from October 2-4. 1973*. Eds. Pero Morača [et al.]. – Belgrade: Institute for Contemporary History, 1977, 259–278.

1978.

68. Rudnik Jezerina u nemačko-italijanskim planovima za podelu prirodnih bogatstava Balkana (1941–1942), Kosova – Kosovo 7, 1978, 161–181.

1979.

69. Определувањето на Бугарија кон Централните сили во Првата светска војна, Гласник на Институтот за национална историја 1, 1979, 91–131.
70. Italija, Austrija, Nemačka i „Front Streze” (str. 6–7); Etiopija 1936: Sporazum Laval-Hor (str. 47–48); Grčka, 1936: Diktatura (str. 48–49); Rumunija (I), 1936 (str. 53–54); Španija (I), 8. XII 1936: Franko pred Madridom (str. 56, 57); Jugoslavija (II), 1936: Kriza Male antante (str. 60–61); Jugoslavija (III), 24. I 1937: Jugoslovensko-bugarski „pakt o večnom prijateljstvu” (str. 61–62); Jugoslavija (IV), 25. III 1937: Jugoslovensko-italijanski pakt o prijateljstvu (str. 63–65); Albanija, 7. IV 1939: Italijanska „mirna penetracija” (str. 86–87), u: *Svet oko 1938. Hitler ugrožava Evropu*. – Beograd: Vuk Karadžić, 1979. (Biblioteka „Svet i istorija”)

* Превод књиге *Le Monde autour de 1938*, Paris: Librairie Larousse, 1972. Живко Аврамовски аутор је наведених допуна за југословенско издање.

71. Stav britanske vlade prema projektu pakta o uzajamnoj pomoći između Francuske i Male Antante, Vojnoistorijski glasnik 3, 1979, 129–149. [= br. 57]
72. Jugoslovensko-rumunski odnosi u vreme Rajnske krize 1936. godine, Istorijski glasnik 1–2, 1979, 135–145.
73. Interesovanje Nemačke za „Trepču” uoči drugog svetskog rata, u: *Radnička klasa Kosovske Mitrovice i okoline u radničko-komunističkom pokretu, socijalističkoj revoluciji i socijalističkoj izgradnji. Simpozijum održan u Kosovskoj Mitrovici 19–21. maja 1978*. – Kosovska Mitrovica: Odbor za izdavanje monografija, 1979, 227–241.

- * Симпозијум организовао и публикацију припремио Институт за савремену историју у сарадњи са Институтом за историју Косова из Приштине.
74. Значај „Трепче” за немачку ратну привреду у току другог светског рата, *Ibid.*, 429–437. [Up. br. 19 i br. 20]
75. Eksploatimi i burimeve shqiptare të naftës nga ana e Gjermanisë (X. 1943 – VII. 1944) (*Rés.: L’exploitation des gisements pétrolières par l’Allemagne à la suite de la capitulation de l’Italie*), Gjurmime Albanologjike - Seria e shkencave historike, nr. VIII-1978 (1979) 259–291.
- 1980.
76. Opređeljenje Bugarske za Centralne sile u prvom svetskom ratu, 1914–1915, u: *Jugoslovensko-bugarski odnosi u XX veku. Zbornik radova* 1, ur. Živko Avramovski. – Beograd: Institut za savremenu istoriju, Narodna knjiga, 1980, 61–99. [= br. 69]
77. Makedonsko pitanje u jugoslovensko-bugarskim odnosima od 1918. do 1925. godine, *Ibid.*, 147–178. [Up. br. 48]
78. Albansko-jugoslavenski odnosi / Politički i privredni odnosi / Period od 1918. do 1941, *Enciklopedija Jugoslavije* 1, Zagreb 1980² (prilog-separat), str. 3–6.
79. Balkanske konferencije, *Enciklopedija Jugoslavije* 1, Zagreb 1980², str. 447.
80. Balkanski pakt, *Ibid.*, str. 447–448.
81. Stav britanske diplomatije prema sklapanju Balkanskog pakta 9. februara 1934. godine, u: *Z dziejów Słowiańszczyzny i Europy Środkowej w XIX i XX wieku: Zbiór studiów / From the History of Slavdom and Central Europe in the XIX and XX century: Collections of Studies. Tom I.* Pod redakcją Tadeusza Cieślaka. – Wrocław: Polska Akademia Nauk. Komitet Nauk Historycznych. Komisja Historii Narodów Słowiańskich i Europy Środkowej, 1980.
82. Европске силе и склапање Балканског споразума, у: *Понові проучавања на Југоисточна Европа = Neuere Erforschungen Südosteuropas*, ур. Д. Зографски [et al.]. – Скопје: Институт за национална историја [и] Друштво за изучување и истражување на Југоисточна Европа [Минхен], 1980, 311–326.
83. Die europäischen Mächte und der Abschluss Balkanabkommens, *Ibid.*, 327–345. [= br. 82]
84. Став југословенске владе према Минхенском споразуму, у: *Минхенскиот договор и југословенските и чехословачките народи. Реферати од симпозиумот одржан на 5-6 октомври 1978 година во Скопје*, ур. Славка Фиданова. – Скопје: Институт за национална историја, 1980, 46–64.
85. Eksploatimi gjerman i minierave të xehës së kromit në rejonin e Gjakovës dhe të Kuksit pas kapitullimit të Italisë (1943–1944) (*Rés.: L’exploitation allemande des mines de chrome dans la région de Gjakovë et de Kukës après la capitulation de l’Italie (1943–1944)*), Gjurmime Albanologjike - Seria e shkencave historike, nr. IX-1979 (1980) 221–235; nr. X-1980 (1981) 193–216.

1981.

86. Turska hromna ruda u britansko-nemačkom ekonomskom ratu na Balkanu 1939–1940, *Vojnoistorijski glasnik* 1, 1981, 161–180.

1982.

87. Bugarsko-jugoslavenski odnosi / Politički odnosi / Period 1878–1941, *Enciklopedija Jugoslavije* 2, Zagreb 1982², 550–555.
88. Bugarske pretenzije na aneksiju delova Kosova u prvom svetskom ratu (1915–1916), u: *Jugoslovensko-bugarski odnosi u XX veku. Zbornik radova* 2, ur. Živko Avramovski. – Beograd: Institut za savremenu istoriju, Narodna knjiga, 1982, 119–151.
89. Bugarska i Balkanski sporazum 1933–1934, *Ibid.*, 193–219.
90. Nemačka eksploatacija strateških sirovina u Albaniji i na delovima jugoslovenske teritorije koje su bile pod italijanskom okupacijom (1943–1944), *Istorija XX veka. Zbornik radova XIV–XV* (1982) 279–335. [Up. br. 75 i br. 85]

1983.

91. Osnovni faktori koji su uticali na spoljnopolitički položaj Kraljevine Jugoslavije, u: *Československo a Jugoslávie od roku 1929 do rozpadu buržoazních společenských, politických a ekonomických systémů : sborník prací z vědeckého zasedání československo-jugoslávské historické komise v Martině, 19.-22.10.1981*, red. Vladislav Šťastný, Miroslav Šesták. – Praha: Československá sekce československo-jugoslávské historické komise, 1983, 319–332.
92. Британската дипломатија и македонското впрашање 1929–1930, Прилози за Илинден III (1979), Скопје 1983, 413–426.
93. Stav britanske diplomatije prema sklapanju Balkanskog sporazuma (1933–1934), *Radovi Instituta za hrvatsku povijest* 16, 1983, 139–182. [Prethodno objavljeno u br. 81]
94. Filip Filipović o međunarodnom položaju balkanskih zemalja, u: *Filip Filipović. Revolucionarna misao i delo. Referati sa naučnog skupa održanog u Beogradu od 20. do 22. decembra 1978*. Urednik Branislav Gligorijević. – Beograd: Institut za savremenu istoriju, 1983, 339–348.
95. Nemačka politika prema Albaniji posle kapitulacije Italije (1943–1944), *Istorija 20. veka* 1, 1983, 75–91. [Up. br. 65]
96. Politika gjermane e përtëritjes së “pavarësisë” dhe të “sovranitetit relativ”, të Shqipërisë pas kapitullimit të Italisë (1943–1944) (*Rés.: La politique allemande du renouvellement de l’“indépendance” et de la “souveraineté relative” de l’Albanie après la capitulation de l’Italie (1943-1944)*), *Gjurmime Albanologjike – Seria e shkencave historike*, nr. XII-1982 (1983) 167–191. [Up. br. 65]

1984.

97. Albanija između Jugoslavije i Italije 1918–1924. godine, Vojnoistorijski glasnik 3, 1984, 153–182.
98. Pitanje balkanskog garantnog pakta i jugoslovensko-bugarski odnosi 1925. godine u svetlu britanske politike na Balkanu, Vojnoistorijski glasnik 2, 1984, 87–113. [Up. br. 42]

1985.

99. Nacionalizacija britanskog kapitala u Jugoslaviji i obeštećenje vlasnika, Istorijski glasnik 20. veka 1, 1985, 95–118.

1986.

100. Balkánska dohoda a agresívna politika Talianska na Balkáne v rokoch 1934–1940 (*Zus.: Der Balkan Pakt und die aggressive Politik Italiens auf dem Balkan in den Jahren 1934–1940*), Slovanský prehľad, 72 (1986), č. 2, 117–124.
- * Реферат на 19. заседању Чехословачко-југословенске комисије историјачара одржаном од 16. до 20. 9. 1985 у месту Dolné Krupé.
101. Osnutek jugoslovansko-bolgarske federacije in Velika Britanija, u: *Konec druge svetovne vojne v Jugoslaviji / Četrta okrogla miza jugoslovanskih in britanskih zgodovinarjev, Brdo pri Kranju, 9. do 11. decembra 1985*. Urednik Dušan Biber. – Ljubljana: Založba Borec, 1986, 836–842.

1987.

102. Аустроугарско-бугарске супротности око деобе Србије, у: *Научни скуп Србија 1916. године*. Ред. одбор Љиљана Алексић [et al.]. – Београд: Историјски институт, 1987, 65–84. [Up. br. 58 i br. 88]
103. Jugoslovensko-albanski odnosi 1918–1939, Ideje 5-6, 1987, 67–79.

1988.

104. L'importance des matériaux diplomatiques britanniques pour l'histoire des pays balkaniques d'entre-deux-guerres, in: *Les documents diplomatiques. Importante source des études balkaniques. Actes de la Conférence scientifique internationale Tutzing-Munich, 4-6 mai 1986*. A cura di Maria Guercio. – Roma: Ministero per i beni culturali e ambientali, 1988, 15–22. (Pubblicazioni degli Archivi di Stato; Saggi 9)
105. Jugoslovensko-britanski ekonomski odnosi u periodu između dva svetska rata, u: *Jugoslovensko-britanski odnosi / Yugoslav-British Relations: Saopštenja sa okruglog stola, održanog 23–25. septembra 1987. godine u Kragujevcu, povodom 150 godina od dolaska prvog britanskog konzula u Srbiju*, [odgovorni urednik Petar Kačavenda] – Beograd: Institut za savremenu istoriju, 1988, 237–254.
106. Переговори о Југославско-Болгарској федерацији (1944–1947), у: *Papers presented at the Vth International Congress of South-East European Re-*

search Studies, held in Belgrade, 11-16th September 1984 = Доклады V-ого Международного конгресса по исследованию Югославосточной Европы, состоявшегося в Белграде (11–16 сентября 1984). Ed. board D. Zografski [et al.] – Skopje: Institute of National History, 1988, 91–95. [Up. br. 16]

1989.

107. Odnosi na Balkanu i stvaranje albanske države, u: *Kosovo: prošlost i sadašnjost*, ur. Gordana Filipović. – Beograd: Međunarodna politika, 1989, 61–68.
108. Borbe i nagodbe o Kosovu i Albaniji (1912–1939), *Ibid.*, 71–86.
109. The Creation of an Independent Albanian State, in: *Kosovo: past and present*, ed. Gordana Filipović. – Belgrade: Review of International Affairs, 1989, 64–71. [= br. 107]
110. Battling and Bargaining over Kosovo and Albania during the First World War, *Ibid.*, 75–91. [= br. 108]

1990.

111. Jugoslavija / Historija / Vanjska politika Jugoslavije do 1941, *Enciklopedija Jugoslavije* 6, Zagreb 1990², 278–281.
112. Став Југославије и Велике Британије према пројекту пакта о узајамној помоћи између Француске и Мале Антанте (1936–1937), у: *Научни скуп Југословенско-француски односи: поводом 150 година од отварања првог француског конзулата у Србији, одржан 8. и 9. децембра 1988. у Београду*. Одговорни ур. Славенко Терзић. – Београд: Историјски институт, 1990, 292–303. [Уп. бр. 57]

1992.

113. Granica Kraljevine SHS s Albanijom, *Istorija* 20. veka 1–2, 1992, 35–49.

1999.

114. Југословенско-немачки односи до 1941, у: *Југословенска држава 1918–1988: зборник радова са научног скупа одржаног 1. до 3. децембра 1998*. – Београд: Институт за савремену историју, 1999, 173–186.

VI. Прикази

115. Туше Влахов, Отношения между България и централните сили по време на войните 1912–1918 г, *Историјски гласник* 1-2 (1959) 167–169.
116. Гласник на Институтот за национална историја II, 1–2 (1958), *Историјски гласник* 1–2 (1959) 176–181.
117. Никифор Горненски, Вьоръжената борба на българския народ за освобождение от хитлеристската окупация и монархо-фашистската диктатура (1941–1944), *Историјски гласник* 3–4 (1959) 139–142.

118. Петър Арсов, Българско-югославският пакт од 1937 г. – Балкански Мюнхен; Трудове на Висшия икономически институт „Карл Маркс“, София, Книга I, 1961, ЈС II, 1963, 3, 137–140.

VII. Вариа

119. Prvi Međunarodni balkanološki kongres, Jugoslovenski istorijski časopis V, 1966, 1–2, 202–205.
- * Одржан од 26. септембра до 1. октобра 1966. године у Софији.
120. Ž. Avramovski, P. Damjanović, S. Đurović, T. Milenković, S. Milošević, Ž. Protić, Z. Stanišić, M. Vasić, M. Vesović, Nastanak i delatnost Instituta za savremenu istoriju, u: *Dvadeset godina Instituta za savremenu istoriju 1958–1978*, Beograd: Institut za savremenu istoriju, 1979, 7–48.
121. Prof. dr Todor Stojkov (25. VII 1925 – 28. X 1983), *Istorija 20. veka* 2, 1983, 195–198 (nekrolog).
- * Исти текст штампан у Југословенском историјском часопису XXII, 1987, 4, 245–246.

VIII. Преводачки рад

122. *Hronologija radničkog pokreta i SKJ, 1919–1979*. Tom 1–3, Beograd: Narodna knjiga; Institut za savremenu istoriju, 1980.
- * Живко Аврамовски један од преводаца докумената.

IX. Уреднички рад

Kosovska Mitrovica i okolina. Urednici Ali Hadri i Živko Avramovski. – Kosovska Mitrovica: Institut za istoriju Kosova; Beograd: Institut za savremenu istoriju; Kosovska Mitrovica: Odbor za izdavanje monografija, 1979.

Jugoslovensko-bugarski odnosi u XX veku. Zbornik radova, [Knj.] 1. Glavni i odgovorni urednik Živko Avramovski. – Beograd: Institut za savremenu istoriju; Narodna knjiga, 1980.

Jugoslovensko-bugarski odnosi u XX veku. Zbornik radova, [Knj.] 2. Glavni i odgovorni urednik Živko Avramovski. – Beograd: Institut za savremenu istoriju; Narodna knjiga, 1982.

Istorija XX veka. Zbornik radova [Odeljenja za istorijske nauke Instituta društvenih nauka], br. IX (1968); br. X (1969).

* Живко Аврамовски члан Редакције.

Istorija XX veka. Zbornik radova [Instituta za savremenu istoriju], br. XI (1970); br. XII (1972); br. XIII (1975); br. XIV–XV (1982).

* Живко Аврамовски одговорни уредник.

Istorija 20. veka. Časopis Instituta za savremenu istoriju, od br. 1 (1983) do br. 2 (1987).

* Живко Аврамовски члан Уређивачког одбора.

Х. Радови у рукопису

„Међународни положај и спољна политика Југославије 1918–1941” (1984). Оби-
ман рукопис намењен за књигу: Драгослав Јанковић, Бранислав Глигоријевић, То-
дор Стојков и Живко Аврамовски, *Istorija Jugoslavije, 1918–1941*.

ПРЕГЛЕД ГЛАВНИХ ПРАВАЦА ИСТРАЖИВАЊА ЖИВКА АВРАМОВСКОГ¹

I

МЕЂУНАРОДНИ ПОЛОЖАЈ И СПОЉНА ПОЛИТИКА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ОПШТИ ПРЕГЛЕДИ

1. Osnovni faktori koji su uticali na spoljnopolitički položaj Kraljevine Jugosla-
vije, u: *Československo a Jugoslávie od roku 1929 do rozpadu buržoazních
společenských, politických a ekonomických systémů : sborník prací z
vědeckého zasedání československo-jugoslávské historické komise v Mar-
tině, 19.-22.10.1981*, red. Vladislav Šťastný, Miroslav Šesták, Praha 1983,
319–332.
2. Jugoslavija / Historija / Vanjska politika Jugoslavije do 1941, *Enciklopedija
Jugoslavije* 6, Zagreb 1990², 278–281.

II

БРИТАНСКО-БАЛКАНСКИ И БРИТАНСКО-ЈУГОСЛОВЕНСКИ ОДНОСИ

II/1. Британско-балкански односи

1. *Balkanske zemlje i velike sile 1935–1937. Od italijanske agresije na Etiopiju
do jugoslovensko-italijanskog pakt.* – Beograd 1968, 354 str.
2. Sukob interesa Velike Britanije i Nemačke na Balkanu uoči drugog svetskog
rata, *Istorija XX veka. Zbornik radova II* (1961) 5–161.
3. Politika velikih sila na Balkanu (1933–1939), u: *Politički život Jugoslavije
1914–1945. Zbornik radova.* – Beograd 1973, 411–438.
4. La politique anglaise envers l’Albanie (1918-1924), *Balkanica IV*, 1973,
325–345.

1 У овом тематском приказу библиографије радови нису приказани у хронолошком, већ у темат-
ско-логичком низу. Библиографски подаци су унеколико редуковани будући да су целовито дати у
првом, хронолошком делу библиографије.

5. Predlog engleskog poslanika u Albaniji Eyresa za stavljanje Albanije pod stateljtvo Društva naroda i intervencija u korist reakcionarnih snaga u proleće 1924. godine, Vjetar i Arkivit të Kosovës – Godišnjak Arhiva Kosova IV–V (1968–1969) [1971] 121–148.
6. Британската дипломатија и македонското впрашање 1929–1930, Прилози за Илинден III (1979), Скопје 1983, 413–426.
7. Енглеска и питање Балканског пакта 1930–1933. године, у: *Светска економска криза 1929–1934. године и њен одраз у земљама југоисточне Европе*, ур. Васо Чубриловић. – Београд 1976, 101–146
8. Stav britanske diplomatije prema sklapanju Balkanskog sporazuma (1933–1934), Radovi Instituta za hrvatsku povijest 16, 1983, 139–182.
9. Stav britanske vlade prema projektu pakta o uzajamnoj pomoći između Francuske i Male Antante, Vojnoistorijski glasnik 3, 1979, 129–149. (Na češkom u: Historický časopis 22, 1974, 419–438).
10. Osnutek jugoslovansko-bolgarske federacije in Velika Britanija, u: *Konec druge svetovne vojne v Jugoslaviji / Četrta okrogla miza jugoslovanskih in britanskih zgodovinarjev, Brdo pri Kranju, 9. do 11. decembra 1985*, ur. Dušan Biber. – Ljubljana 1986, 836–842.

II/2. Британско-југословенски односи

11. *Britanci o Kraljevini Jugoslaviji. Godišnji izveštaji Britanskog poslanstva u Beogradu*, knj. 1: 1921–1930. Sakupio Živko Avramovski, preveo Nenad Fejić. – Beograd: Arhiv Jugoslavije ; Zagreb: Globus, 1986, 709 str.
12. *Britanci o Kraljevini Jugoslaviji. Godišnji izveštaji Britanskog poslanstva u Beogradu*, knj. 2: 1931–1938. Sakupio Živko Avramovski, preveo Nenad Fejić. – Beograd: Arhiv Jugoslavije; Zagreb: Globus, 1986, 716 str.
13. *Britanci o Kraljevini Jugoslaviji. Godišnji izveštaji Britanskog poslanstva u Beogradu*, knj. 3: 1939–1941. Priredio Živko Avramovski; preveli Milivoje Isailović, Svetlana Adžić i Nenad Fejić; registri Mladen Stefanović. – Beograd: Arhiv Jugoslavije, Jugoslovenska knjiga, 1996, ix, 841 str.
14. L'importance des matériaux diplomatiques britanniques pour l'histoire des pays balkaniques d'entre-deux-guerres, in: *Les documents diplomatiques. Importante source des etudes balkaniques. Actes de la Conférence scientifique internationale Tutzing–Munich, 4-6 mai 1986*. A cura di Maria Guercio. – Roma 1988, 15–22.
15. Jugoslovensko-britanski ekonomski odnosi u periodu između dva svetska rata, u: *Jugoslovensko-britanski odnosi / Yugoslav-British Relations. Saopštenja sa okruglog stola, održanog 23–25. septembra 1987. godine u Kragujevcu, povodom 150 godina od dolaska prvog britanskog konzula u Srbiju*, [odgovorni urednik Petar Kačavenda]. – Beograd 1988, 237–254.
16. Став Југославије и Велике Британије према пројекту пакта о узајамној помоћи између Француске и Мале Антанте (1936–1937), у: *Научни скуп*

Југословенско-француски односи: поводом 150 година од отварања првог француског конзулата у Србији, [одржан 8. и 9. децембра 1988. у Београду]. Одговорни ур. Славенко Терзић. – Београд 1990, 292–303.

17. Nacionalizacija britanskog kapitala u Jugoslaviji i obeštećenje vlasnika, Istorija 20. veka 1, 1985, 95–118.

III

НЕМАЧКО-БАЛКАНСКИ И НЕМАЧКО-ЈУГОСЛОВЕНСКИ ОДНОСИ

III/1. Немачко-балкански односи

1. *Balkanske zemlje i velike sile 1935–1937. Od italijanske agresije na Etiopiju do jugoslovensko-italijanskog pakta.* – Beograd 1968, 354 str.
2. Sukob interesa Velike Britanije i Nemačke na Balkanu uoči drugog svetskog rata, Istorija XX veka. Zbornik radova II (1961) 5–161.
3. Ekonomski i politički ciljevi nemačkog izvoza naoružanja u balkanske zemlje uoči Drugog svetskog rata, Vojnoistorijski glasnik 2, 1972, 61–87. (Na ruskom u: Studia Balcanica 7, Sofia 1973, 97–120)
4. Treći Reich i „Velika Albanija” posle kapitulacije Italije (1943–1944), Radovi Instituta za hrvatsku povijest 9, 1976, 93–213.
5. Politika gjermane e përtëritjes së “pavarisës” dhe të “sovrانيتет relativ”, të Shqipërisë pas kapitullimit të Italisë (1943–1944). (La politique allemande du renouvellement de l’“indépendance” et de la „souveraineté relative“ de l’Albanie après la capitulation de l’Italie (1943–1944)), Gjurmime Albanologjike - Seria e shkencave historike, nr. XII-1982 (1983) 167–191. [Up. br. 4]
6. Nemačka politika prema Albaniji posle kapitulacije Italije (1943–1944), Istorija 20. veka 1, 1983, 75–91. [Up. br. 4]

III/2. Немачко-југословенски односи

7. Dokumentet diplomatike gjermane për gjendjen në Shqipni dhe në Kosovë e Metohi prej mbarimit të vjetit 1941 deri në kapitullimin e Italisë [Nemački diplomatski dokumenti o prilikama u Albaniji i na Kosovu i Metohiji od kraja 1941. do kapitulacije Italije], Përparimi, 9–10, 1967, 1155–1202.
8. Podela okupacionih zona između Nemačke i Italije na Kosovu i u zapadnoj Makedoniji, Vjetar i Arkivit të Kosovës – Godišnjak Arhiva Kosova VIII –IX/1972–1973 (1975) 59–85.
9. Nastojanja Nemačke da odvoji Jugoslaviju od Čehoslovačke i Rumunije putem zbliženja sa Mađarskom (1935–1936), u: *Československo a Juhoslávia. Z dejín československo-juhoslovanských vzťahov*, hlavný redaktor Jozef Hrozičnik. – Bratislava 1968, 285–300.
10. Rýnská krize r. 1936 a Jugoslávie (The Rhineland crisis of 1936 and Yugoslavia), Slovanský přehled, 55 (1969), č. 4, 284–291

11. Став југословенске владе према Минхенском споразуму, у: *Минхенски-от договор и југословенските и чехословачките народи. Реферати од симпозиумот одржан на 5-6 октомври 1978 година во Скопје*, ур. Славка Фиданова. – Скопје 1980, 46–64.
12. The International Isolation of Yugoslavia: An Objective of German Foreign Policy in the Period from 1933–1939, in: *The Third Reich and Yugoslavia 1933–1945. Reports presented at the Symposium on „The Third Reich and Yugoslavia 1933-1945” held in Belgrade from October 2-4. 1973*. Eds. Pero Morača [et al.]. – Belgrade 1977, 259–278.
13. Otázka zbrojenia v juhoslovansko-nemeckých vzťahoch roku 1939. (Juhoslovansko-nemecký tajný protokol z 5 júla 1939) (Résumé française), Slovenské štúdie XVI (1975) 195–228.
14. Izveštaji Ulricha von Hassella o putu u Beograd i Zagreb u početku novembra 1940. godine, Historijski pregled 2, 1963, 136–146.
15. Југословенско-немачки односи до 1941, у: *Југословенска држава 1918–1988: зборник радова са научног скупа одржаног 1. до 3. децембра 1998*. – Београд 1999, 173–186.
16. *Nemci o Kraljevini Jugoslaviji. Izveštaji nemačkih diplomatskih predstavnika: 1920–1941*. Tom 1: 1920–1929. Priredio Živko Avramovski. Redaktor dr Milan Koljanin. – Beograd: Arhiv Jugoslavije, 2020, 419 str.
17. *Nemci o Kraljevini Jugoslaviji. Izveštaji nemačkih diplomatskih predstavnika: 1920–1941*. Tom 2: 1929–1935. Priredio Živko Avramovski. Redaktor dr Milan Koljanin. – Beograd: Arhiv Jugoslavije (u pripremi za štampu).

III/3. Немачка експлоатација стратешких сировина на Балкану и у Југославији

18. Интересовање Немачке за Борски рудник до 1941. године, у: *Бор и околна*, [Књ. 1], *Прошлост и традиционална култура* [одг. ур. Томислав Пајић]. – Бор 1973, 140–148.
19. Претварање француске компаније Борских рудника у немачко акционарско друштво, *Ibid.*, 189–208.
20. *Treći Rajh i Borski rudnik*. – Bor 1975, 297 str.
21. *Istočna Srbija u ratu i revoluciji 1941–1945. Zbornik nemačkih dokumenata: ekonomska eksploatacija*. Priredio Živko Avramovski. Zaječar 1989, 624 str.
22. Pokušaji Nemačke da veliki štrajk rudara „Trepče” iskoristi za kontrolu nad rudnikom, Kosovo – Kosova 2, 1973, 245–251.
23. Interesovanje Nemačke za „Trepču” uoči drugog svetskog rata, u: *Radnička klasa Kosovske Mitrovice i okoline u radničko-komunističkom pokretu, socijalističkoj revoluciji i socijalističkoj izgradnji. Simpozijum održan u Kosovskoj Mitrovici 19–21. maja 1978*. – Kosovska Mitrovica 1979, 227–241.
24. Značaj „Trepče” za nemačku ratnu privredu u toku drugog svetskog rata, *Ibidem*, 429–437.

25. Okupacioni sistem [u Kosovskoj Mitrovici i okolini i eksploatacija rudnog blaga u toku drugog svetskog rata], u: *Kosovska Mitrovica i okolina*, ur. Ali Hadri i Živko Avramovski. – Priština 1979, 253–300.
26. Rudnik Jezerina u nemačko-italijanskim planovima za podelu prirodnih bogatstava Balkana (1941–1942), *Kosova – Kosovo* 7, 1978, 161–181.
27. Eksploatimi i burimeve shqiptare të naftës nga ana e Gjermanisë (X. 1943 – VII. 1944). (*Rés.: L'exploitation des gisements pétrolières par l'Allemagne à la suite de la capitulation de l'Italie*), *Gjurmime Albanologjike - Seria e shkencave historike*, nr. VIII-1978 (1979) 259–291.
28. Eksploatimi gjerman i minierave të xehës së kromit në rajonin e Gjakovës dhe të Kukësit pas kapitullimit të Italisë (1943–1944). (*Rés.: L'exploitation allemande des mines de chrome dans la région de Gjakovë et de Kukës après la capitulation de l'Italie (1943-1944)*), *Gjurmime Albanologjike – Seria e shkencave historike*, nr. IX-1979 (1980) 221–235; nr. X-1980 (1981) 193–216.
29. Turska hromna ruda u britansko-nemačkom ekonomskom ratu na Balkanu 1939–1940, *Vojnoistorijski glasnik* 1, 1981, 161–180.
30. Nemačka eksploatacija strateških sirovina u Albaniji i na delovima jugoslovenske teritorije koje su bile pod italijanskom okupacijom (1943–1944), *Istorija XX veka. Zbornik radova XIV–XV* (1982) 279–335. [Up. br. 27 i br. 28]

IV

ИСТОРИЈА АЛБАНИЈЕ, ЈУГОСЛОВЕНСКО-АЛБАНСКИХ ОДНОСА
И ЈУГОСЛОВЕНСКО-ИТАЛИЈАНСКИХ ОДНОСА С ПОСЕБНИМ
ОБЗИРОМ НА ПОЛИТИКУ ИТАЛИЈЕ ПРЕМА АЛБАНИЈИ
И КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

**IV/1. Историја Албаније и политика европских сила према Албанији
1912–1945.**

1. Odnosi na Balkanu i stvaranje albanske države, u: *Kosovo: prošlost i sadašnjost*, ur. Gordana Filipović, Beograd 1989, 61–68. (Na engleskom u: *Kosovo: past and present*, ed. Gordana Filipović, Belgrade 1989, 64–71)
2. Borbe i nagodbe o Kosovu i Albaniji (1912–1939), *Ibid.*, 71–86. (Na engleskom u: *Kosovo: past and present*, ed. Gordana Filipović, Belgrade 1989, 75–91)
3. Pretenzije princa Vilhelma Vida za povratak na albanski presto (1914–1918), *Vjetar i Arkivit të Kosovës – Godišnjak Arhiva Kosova IV-V/1968–1969* (1971) 85–111.
4. Predlog engleskog poslanika u Albaniji Eyresa za stavljanje Albanije pod starateljstvo Društva naroda i intervencija u korist reakcionarnih snaga u proleće 1924. godine, *Ibid.*, 121–148.
5. Prilog pitanju istorije Albanije u periodu između dva svetska rata, *Albanološka istraživanja*, nr. 3-1966 (1966) 113–150.

6. Албанске државе од 1912. до 1939. године, *Из историје Албанаца: зборник предавања. Приручник за наставнике*. – Београд 1969, 153–186.
7. La politique anglaise envers l'Albanie (1918-1924), *Balkanica* IV, 1973, 325–345.
8. Italijanska ekonomska penetracija u Albaniju od 1925. do 1939. godine, *Istorija XX veka. Zbornik radova* V (1963) 137–224.
9. Dokumentet diplomatike gjermane për gjendjen në Shqipni dhe në Kosovë e Metohi prej mbarimit të vjetit 1941 deri në kapitulimin e Italisë [Nemački diplomatski dokumenti o prilikama u Albaniji i na Kosovu i Metohiji od kraja 1941. do kapitulacije Italije], *Përparimi*, 9–10, 1967, 1155–1202.
10. Treći Reich i „Velika Albanija” posle kapitulacije Italije (1943–1944), *Radovi Instituta za hrvatsku povijest* 9, 1976, 93–213.
11. Politika gjermane e përtëritjes së “pavarsisë” dhe të “sovrانيتit relativ”, të Shqipërisë pas kapitullimit të Italisë (1943–1944). (*Rés.*: La politique allemande du renouvellement de l’„indépendance” et de la „souveraineté relative” de l’Albanie après la capitulation de l’Italie (1943–1944)), *Gjurmime Albanologjike - Seria e shkencave historike*, nr. XII-1982 (1983) 167–191. [Up. br. 10]
12. Nemačka politika prema Albaniji posle kapitulacije Italije (1943–1944), *Istorija* 20. veka 1, 1983, 75–91. [Up. br. 10]
13. Fati i rezervave të arit pas kapitullimit të Italisë (1943–1944). (*Le sort des réserves d’or albanaises après la capitulation de l’Italie (de 1943-1944)*), *Gjurmime Albanologjike - Seria e shkencave historike*, nr. I-1971 (1972) 101–114.

IV/2. Историја југословенско-албанских односа

14. Akcija Jugoslovenske vlade protiv Zoguovog režima u Albaniji preko Cerna bega Kryeziu (1926–1927), *Albanološka istraživanja*, nr. 2-1965 (1965) 223–245.
15. Kontribut studimit të historisë së Shqipërisë në periodën midis dy luftërave botërore. (*Rés.*: Une contribution à la question des rapports alban-yougoslaves entre les deux guerres mondiales), *Albanološka istraživanja*, nr. 2-1968 (1968) 121–162.
16. Albansko-jugoslavenski odnosi / Politički i privredni odnosi / Period od 1918. do 1941, *Enciklopedija Jugoslavije* 1, Zagreb 1980² (prilog-separat), str. 3–6.
17. Jugoslovensko-albanski odnosi 1918–1939, *Ideje* 5–6, 1987, 67–79.
18. Granica Kraljevine SHS s Albanijom, *Istorija* 20. veka 1–2, 1992, 35–49.

**IV/3. Историја југословенско-италијанских односа
с посебним обзиром на политику Италије према Албанији и Косову
и Метохији**

19. Albanija između Jugoslavije i Italije 1918–1924. godine, Vojnoistorijski glasnik 3, 1984, 153–182.
20. Pitanje učešća Jugoslavije u vojnim sankcijama protiv Italije za vreme italijanske agresije na Etiopiju (1935–1936), JIC 1, 1964, 13–36.
21. Problem Albanije u jugoslovensko-italijanskom sporazumu od 25. III 1937. godine, Historijski pregled 1, 1963, 19–31.
22. Prilog pitanju italijansko-albanske iredentističke propagande na Kosovu i Metohiji u vreme minhenske krize i okupacije Albanije, Istorijski glasnik 2–3, 1964, 123–140.
23. Italijanska okupacija Albanije i držanje jugoslovenske vlade, Istorijski glasnik 1, 1963, 3–38. (Šire na albanskom u: Përparimi 1–2, 1964, str. 23–50; 3, str. 138–163).
24. Pitanje podele Albanije u razgovorima Stojadinović – Čano januara 1939. i stav nekih diplomatskih i vojnih ličnosti, Godišnjak Pokrajinskog državnog arhiva u Prištini 1 (1965) 131–160.
25. Podela okupacionih zona između Nemačke i Italije na Kosovu i u zapadnoj Makedoniji, Vjetar i Arkivit të Kosovës - Godišnjak Arhiva Kosova VIII –IX/1972–1973 (1975) 59–85. [Up. br. 10]

V

ИСТОРИЈА БУГАРСКЕ И ЈУГОСЛОВЕНСКО-БУГАРСКИХ ОДНОСА

V/1. Историја Бугарске

1. Opređenje Bugarske za Centralne sile u prvom svetskom ratu, u: *Jugoslovensko-bugarski odnosi u XX veku. Zbornik radova*, 1. Urednik Živko Avramovski. – Beograd 1980, 147–178. (Na makedonskom u: Гласник на Институтот за национална историја 1, 1979, 91–131)
2. Finansiranje Radoslavova i njegove stranke od strane Nemačke za vreme prvog svetskog rata, Istorija XX veka. Zbornik radova XII (1972) 107–129.
3. *Ratni ciljevi Bugarske i centralne sile: 1914–1918*, Beograd 1985, 376 str.
4. Bugarska i Balkanski sporazum 1933–1934, u: *Jugoslovensko-bugarski odnosi u XX veku. Zbornik radova*, 1. Urednik Živko Avramovski. – Beograd 1980, 193–219.

V/2. Историја југословенско-бугарских односа

5. Bugarske pretenzije na aneksiju delova Kosova u prvom svetskom ratu (1915–1916), u: *Jugoslovensko-bugarski odnosi u XX veku. Zbornik radova*, 2. Urednik Živko Avramovski. – Beograd 1982, 119–151. (Šire na albanskom

- u Gjurmime Albanologjike - Seria e shkencave historike, nr. III-1973 (1973) 81–120.
6. Аустроугарско-бугарске супротности око деобе Србије, у: *Научни скуп Србија 1916. године*, ред. одбор Љиљана Алексић [et al.], Београд 1987, 65–84. (Šire na albanskom u Gjurmime Albanologjike – Seria e shkencave historike, nr. VI-1976 (1977) 145–193.
 7. Makedonsko pitanje u jugoslovensko-bugarskim odnosima od 1918. do 1925. godine, u: *Jugoslovensko-bugarski odnosi u XX veku. Zbornik radova*, 1. Urednik Živko Avramovski. – Београд 1980, 147–178. (Na makedonskom u: Гласник на Институтот за национална историја 1, 1972, 63–96).
 8. Pitanje balkanskog garantnog pakta i jugoslovensko-bugarski odnosi 1925. godine u svetlu britanske politike na Balkanu, *Vojnoistorijski glasnik*, 2, 1984, 87–113.
 9. O stavu jugoslovenske vlade prema devetojanevarskom prevratu u Bugarskoj 1928. godine, *Istorija XX veka. Zbornik radova IX* (1968) 133–186.
 10. Uticaj jugoslovensko-bugarskog pakta od 24. januara 1937. godine na odnose između članica Balkanskog sporazuma, *Jugoslovenski istorijski časopis* 3, 1965, 3–20.
 11. The Yugoslav-Bulgarian Perpetual Friendship Pact of 24 January 1937, *Canadian Slavonic Papers / Revue Canadienne des Slavistes*, Vol. 11, No. 3 (Fall, 1969) 304–338. [Up. br. 10]
 12. Бугарско-југославенски односи / Политички односи / Period 1878–1941, *Enciklopedija Jugoslavije* 2, Zagreb 1982², 550–555.
 13. Переговори о Југославско-Болгарској федерацији (1944–1947), у: *Papers presented at the Vth International Congress of South-East European Research Studies, held in Belgrade, 11-16th September 1984* = *Доклады V-ого Международного конгресса по исследованию Югославосточной Европы, состоявшегося в Белграде (11–16 сентября 1984)*. Ed. board D. Zografski [et al.]. – Skopje 1988, 91–95.
 14. Devet projekata ugovora o jugoslovensko-bugarskom savezu i federaciji 1944–1947, *Istorija 20. veka* 2, 1983, 91–124.
 15. Osutek jugoslovensko-bolgarske federacije in Velika Britanija, u: *Konec druge svetovne vojne v Jugoslaviji / Četrta okrogla miza jugoslovanskih in britanskih zgodovinarjev, Brdo pri Kranju, 9. do 11. decembra 1985*. Urednik Dušan Biber. – Ljubljana 1986, 836–842.

VI

ИСТОРИЈА РУМУНИЈЕ И ЈУГОСЛОВЕНСКО-РУМУНСКИХ ОДНОСА

1. Pitanje sovjetsko-rumunskog pakta, pad Tituleskua i poslednice za rumunsku spoljnopoliitičku orijentaciju, *Istorija XX veka. Zbornik radova VII* (1965) 5–92.

2. Le gouvernement yougoslave, les négociations du traité soviéto-roumain d'aide mutuelle et la chute de Titulescu, *Revue des études Sud-Est européennes* 3-4, 1966, 491-512.
3. Jugoslovensko-rumunski odnosi u vreme Rajnske krize 1936. godine, *Istorijski glasnik* 1-2, 1979, 135-145.

VII

БАЛКАНСКИ СПОРАЗУМ

1. Проект балканског гарантйног пакта (1925-26), у: *Actes du Premier Congrès international des études balkaniques et Sud-Est européennes, Sofia, 26 août - 1 septembre 1966. Vol. V. Histoire (deuxième moitié du XIXe s.-XXe s.)*, Sofia, 1970, 169-174.
2. Pitanje balkanskog garantnog pakta i jugoslovensko-bugarski odnosi 1925. godine u svetlu britanske politike na Balkanu, *Vojnoistorijski glasnik* 2, 1984, 87-113.
3. Balkanske konferencije, *Enciklopedija Jugoslavije* 1, Zagreb 1980², 447.
4. Balkanski пакт, *Ibid.*, стр. 447-448.
5. Енглеска и питање Балканског пакта 1930-1933. године, у: *Светска економска криза 1929-1934. године и њен одраз у земљама југоисточне Европе*, ур. Васо Чубриловић, Београд 1976, 101-146.
6. Stav britanske diplomatije prema sklapanju Balkanskog sporazuma (1933-1934), *Radovi Instituta za hrvatsku povijest* 16, 1983, 139-182.
7. Европске силе и склапање Балканског споразума, у: *Понови проучавања на Југоисточна Европа = Neuere Erforschungen Südosteuropas*, ур. Данчо Зографски [et al.], Скопје 1980, 311-326. (На немачком у истој публикацији, стр. 327-345)
8. Бугарска i Балкански споразум 1933-1934, у: *Jugoslovensko-bugarski odnosi u XX veku. Zbornik radova*, 2. Urednik Živko Avramovski, Beograd 1982, 193-219.
9. Uticaj jugoslovensko-bugarskog pakta od 24. januara 1937. godine na odnose između članica Balkanskog sporazuma, *Jugoslovenski istorijski časopis* 3, 1965, 3-20.
10. Pokušaj formiranja neutralnog bloka na Balkanu (septembar - decembar 1939), *Vojnoistorijski glasnik* 1, 1970, 153-184. (На енглеском у *Studia Balcanica* 4, Sofia 1971, 123-152)
11. Balkánska dohoda a agresívna politika Talianska na Balkáne v rokoch 1934-1940 (*Zus.: Der Balkan Pakt und die aggressive Politik Italiens auf dem Balkan in den Jahren 1934-1940*), *Slovanský přehled* 72 (1986), č. 2, 117-124.
12. *Balkanska antanta (1934-1940)*, Beograd 1986, 380 стр.

VIII

МАКЕДОНСКО ПИТАЊЕ

1. Некои аспекти на македонското прашање во односите на Југославија со Грција и Бугарија од 1918 до 1925 година, Гласник на Институтот за национална историја, год. XVI, (1972), 1, 63–96.
2. Makedonsko pitanje u jugoslovensko-bugarskim odnosima od 1918. do 1925. godine, u: *Jugoslovensko-bugarski odnosi u XX veku. Zbornik radova*, 1. Urednik Živko Avramovski, Beograd 1980, 147–178.
3. Британската дипломатија и македонското впрашање 1929–1930, Прилози за Илинден III (1979), Скопје 1983, 413–426.